

Udenrigsministeriet

Den 1. juli 2005

Udenrigsudvalgets spørgsmål
nr. 29 af 27. maj 2005
(URU alm. del)

Spørgsmål 29:

”I forlængelse af besvarelsen af samrådsspørgsmål J (EU’s udviklingsbistand) bedes ministeren fremsende en skriftlig redegørelse om de nye EU-landes udviklingsbistand og den fremtidige udvikling heraf, herunder spørgsmålet om kapacitetsopbygning i deres bistandsadministrationer og de øvrige EU-landes bidrag hertil.”

Svar:

Som det fremgik af foreløbigt svar af 23. juni 2005 forventes en stigning i udviklingsbistanden fra alle de nye EU-lande. Mange af de nye EU-lande finder imidlertid, at de vanskeligt vil kunne opfylde det nye EU mål på 0,17 pct. af BNI i udviklingsbistand for EU10 i 2010. Til begrundelse herfor nævnes, at landene hvert år nominelt øger udviklingsbistanden betragteligt, men at væksten i forhold til BNI er begrænset på grund af den høje økonomiske vækst i landene. Desuden påpeger mange lande, at de er underlagt strenge finanspolitiske bånd bl.a. for at kunne opfylde kravene til medlemskab af euro-zonen.

For mange af de nye EU-lande udgør bidrag, der ydes via EU-budgettet til Europa-kommissionens udviklingsbistand (fællesskabsbistanden) en meget stor andel – og ofte langt mere end halvdelen - af deres samlede udviklingsbistand. EU regnes derfor mange steder som den vigtigste samarbejdspartner med hensyn til udviklingsbistand. Landene yder også mindre bidrag til FN og Verdensbanken.

Den multilaterale bistands andel af den samlede udviklingsbistand fra de nye EU-lande må forventes at falde i de kommende år, i takt med at bistandsprocenten stiger og EU-bidraget kommer til at udgøre en relativt mindre andel af den samlede bistand.

Generelt prioriterer offentligheden i de nye EU-lande ikke udviklingsbistand højt. Tjekkiet, f.eks. begrundet det med, at tjekkerne har haft for kort tids erfaring med stigende velstand til at være indstillet på at dele den med andre, navnlig i betragtning af, at landet allerede er førende blandt de nye EU-lande i omfang af udviklingsbistand. Mange af de nye EU-lande er i færd med at iværksætte oplysningsaktiviteter, der kan øge bevidstheden om og opbakningen til den internationale udviklingsbistand.

Hensynet til den folkelige opbakning tenderer til at begunstige den bilaterale bistand i fremtiden, idet det forventes at være lettere at opbygge ejerskab til den bilaterale bistand. Hertil

kommer, at kun få firmaer fra de nye EU-lande har haft held til at vinde kontrakter finansieret over multilateral bistand.

Den bilaterale bistand sigter primært på at bidrage til stabilisering af landene i EU's nærområde. Rationalet bag denne politik er, at de nye EU-landes erfaringer fra overgangen fra planøkonomi til markedsøkonomi og udviklingen af et stabilt demokratisk styre kan overføres til og udnyttes af EU's nye naboer. Bilateral bistand gives derfor primært til landene på Balkan og til de tidligere sovjetstater. I flere lande gives der også udviklingsbistand til Angola, Cambodja og Vietnam, men også til andre lande især i Afrika.

Opbygningen af administrationer, der kan håndtere den ventede stigning i udviklingsbistanden udgør en stor udfordring for alle de nye EU-lande. Generelt ligger ansvaret for bistandsadministrationen i dag i mange forskellige linieministeriers afdelinger for internationale relationer. Af samme grund har mange af de nye EU-lande svært ved at skaffe et præcist overblik over størrelsen af de samlede bilaterale aktiviteter, da dataindsamlingen fra de forskellige ministerier er vanskelig og kriterierne for de forskellige bistandsformer er uklare. De fleste lande overvejer fortsat, hvilken organisatorisk model de skal vælge for fremtiden.

Som led i etableringen af bistandsadministrationerne har de nye EU-lande deltaget i et bredt spektrum af kapacitetsopbygningsaktiviteter. I maj 2003 blev det besluttet, at der var behov for at koordinere de træningsaktiviteter Europa-kommissionen og de 15 gamle medlemslande foretog for de kommende EU-medlemslande. Europa-kommissionen blev leder af en task force, der i samarbejde med flere af de 15 gamle EU-lande arrangerer træningskurser for bistandsadministratorer fra de nye EU-lande, herunder bl.a. træning i kommunikation til offentligheden om udviklingsbistand. Canada er også en betydelig samarbejdspartner for kapacitetsopbygning.

Da de fleste træningsaktiviteter har handlet om overordnet udviklingspolitik og programmering, synes de fremtidige behov for kapacitetsopbygning for mange landes vedkommende nu at rette sig mod mere specialiserede funktioner, som eksempelvis statistikhåndtering, indarbejdelse af tværgående hensyn som f.eks. ligestilling og miljø, og opbygning af programmer for intern videreuddannelse. Behovene varierer fra land til land.

Flere af de nye EU-lande vil ved gennemførelsen af bilaterale aktiviteter i stigende omfang alliere sig med større og mere erfarne lande. Det gør gennemførelsen af større projekter mulig, og medvirker ligeledes til at styrke de nye EU-landes kapacitet på området.